

SPIS TREŚCI

1. WSTĘP	15
INTRODUCTION	17
2. INSTRUMENTY OCHRONY ŚRODOWISKA W PLANOWANIU I ZAGOSPODAROWANIU PRZESTRZENNYM ORAZ ICH ROLA W KSZTAŁTOWANIU KRAJOBRAZU KULTUROWEGO	19
KRZYSZTOF GAWROŃSKI	
UNIwersytet Rolniczy w Krakowie (Polska)	
2.1. System planowania przestrzennego w Polsce, ze szczególnym uwzględnieniem miejscowego planowania przestrzennego	19
2.2. Instrumenty ochrony środowiska w procesie planowania przestrzennego	24
2.3. Krajobraz kulturowy w procesie planowania i zagospodarowania przestrzennego	32
2.4. Podsumowanie, wnioski	35
2.5. Literatura	36
ENVIRONMENTAL PROTECTION INSTRUMENTS IN SPATIAL PLANNING AND MANAGEMENT AND THEIR ROLE IN CULTURAL LANDSCAPE DEVELOPMENT	39
KRZYSZTOF GAWROŃSKI	
UNIVERSITY OF AGRICULTURE IN KRAKÓW (POLAND)	
SUMMARY	
3. WPŁYW KRAJOBRAZÓW KULTUROWYCH I HISTORYCZNYCH NA ZARZĄDZANIE OBSZARAMI WIEJSKIMI	40
ROBERT DIXON-GOUGH¹ (UNITED KINGDOM), JÓZEF HERNIK² (POLAND)	
¹ THE VISITING RESEARCHER OF UNIVERSITY OF AGRICULTURE IN KRAKÓW	
² UNIVERSITY OF AGRICULTURE IN KRAKÓW	
3.1. Wstęp	40
3.2. Obszar badań	42
3.3. Wyniki i dyskusja	46
3.4. Wnioski	53
3.5. Literatura	55
IMPACT OF CULTURAL AND HISTORICAL LANDSCAPES IN THE MANAGEMENT ON RURAL AREAS	58
ROBERT DIXON-GOUGH¹ (UNITED KINGDOM), JÓZEF HERNIK² (POLAND)	
¹ THE VISITING RESEARCHER OF UNIVERSITY OF AGRICULTURE IN KRAKÓW	
² UNIVERSITY OF AGRICULTURE IN KRAKÓW	
SUMMARY	

4. ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ KRAJOBRAZÓW KULTUROWYCH ZAINICJOWANY PROCESAMI PLANISTYCZNYMI, REALIZACJĄ PLANÓW ORAZ MONITORINGIEM	59
HANS JOACHIM LINKE, SILJA LOCKEMANN, SONJA KÖHLER, GRZEGORZ OLEJNICZAK TECHNISCHE UNIVERSITÄT DARMSTADT (GERMANY)	
4.1. Krajobrazy i ich przeobrażenia	59
4.1.1. Przekształcenia krajobrazu spowodowane bezpośrednią ingerencją człowieka	60
4.1.2. Przekształcenia krajobrazu spowodowane zmianami klimatycznymi	62
4.2. Rozwiązywanie konfliktów w sposobach użytkowania ziemi w celu ochrony i rozwoju krajobrazów	63
4.3. Rola planowania w procesie rozwoju krajobrazu	65
4.3.1. Monitoring i screening (badanie przesiewowe)	66
4.3.2. Inwentaryzacja i analiza problemu	66
4.3.3. Proces formułowania celów rozwoju	66
4.3.4. Koncepcja przedsięwzięcia i sposób jego realizacji	68
4.4. Strategie zastosowania instrumentów planistycznych	68
4.4.1. Realizacja wytycznych uzgodnionych z właścicielami gruntów w oparciu o regulacje prawne	68
4.4.2. Realizacja nieformalnego planowania miejscowego przy pomocy uregulowań prawnych uzgodnionych z właścicielami gruntów	69
4.4.3. Realizacja ustawowego planowania miejscowego przy pomocy publicznych instrumentów w przypadku sprzeciwu właścicieli gruntów	70
4.5. Instrumenty zabezpieczenia i realizacji oraz możliwości ich zastosowania	72
4.5.1. Zakaz wprowadzania zmian	72
4.5.2. Prawo pierwokupu	73
4.5.3. Umowne uregulowania służące do realizacji planów przestrzennych na poziomie posiadaczy i właścicieli	73
4.5.4. Prawne instrumenty porządku gruntowego	73
4.5.5. Monitoring	75
4.5.6. Wybór odpowiednich instrumentów	75
4.6. Planowanie krajobrazów w Niemczech	75
4.6.1. Plan krajobrazowy w Północnej Nadrenii-Westfalii	77
4.6.1.1. Płaszczyzny planowania	77
4.6.1.1.1. Treść planu krajobrazowego	78
4.6.1.1.2. Przebieg procedury uchwalania planu	79
4.6.1.1.3. Skutki uchwalenia planu krajobrazowego	80
4.6.2. Plan krajobrazowy w Hesji	81
4.6.2.1. Płaszczyzny planowania	81
4.6.2.2. Treść planu krajobrazowego	82
4.6.2.3. Przebieg procedury uchwalania planu	83
4.6.2.4. Skutki planu krajobrazowego	84
4.6.3. Porównanie planów krajobrazowych Północnej Nadrenii-Westfalii i Hesji	84
4.7. Podsumowanie	85
4.8. Literatura	86
SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF CULTURAL LANDSCAPES BY PLANNING, REALIZATION OF PLANNING AND MONITORING	89
HANS JOACHIM LINKE, SILJA LOCKEMANN, SONJA KÖHLER, GRZEGORZ OLEJNICZAK TECHNISCHE UNIVERSITÄT DARMSTADT (GERMANY)	
SUMMARY	

5. SPRZECZNE INTERESY ROLNICTWA, UŻYTKOWANIA ZIEMI I TURYSTYKI W RAMACH ZRÓWNOWAŻONEGO ZAGOSPODAROWANIA TERENU NA PRZYKŁADZIE PARKÓW NARODOWYCH W ANGLII I WALII	90
ROBERT DIXON-GOUGH¹ (UNITED KINGDOM), JAMES DIXON-GOUGH² (UNITED KINGDOM)	
¹ THE VISITING RESEARCHER OF UNIVERSITY OF AGRICULTURE IN KRAKÓW	
² LEEDS UNIVERSITY	
5.1. Wstęp	90
5.2. Kulturowe korzenie Lake District	92
5.3. Użytkowanie ziemi i rolnictwo	97
5.4. Ewolucja Parków Narodowych Anglii i Walii	98
5.5. Powstanie Parków Narodowych w Anglii i Walii	100
5.6. Presje na Lake District	103
5.7. To co najcenniejsze	108
5.8. Wnioski	108
5.9. Literatura	109
THE CONFLICTING ISSUES OF AGRICULTURE, LAND USE AND TOURISM IN A FRAMEWORK OF SUSTAINABLE LAND MANAGEMENT: THE EXAMPLE OF THE NATIONAL PARKS OF ENGLAND AND WALES	113
ROBERT DIXON-GOUGH¹ (UNITED KINGDOM), JAMES DIXON-GOUGH² (UNITED KINGDOM)	
¹ THE VISITING RESEARCHER OF UNIVERSITY OF AGRICULTURE IN KRAKÓW	
² UNIVERSITY OF LEEDS	
SUMMARY	
6. ŚRODOWISKOWE ASPEKTY KREOWANIA KRAJOBRAZU DOLIN GÓRSKICH	114
KRZYSZTOF KORELESKI	
UNIVERSYTET ROLNICZY W KRAKOWIE (POLSKA)	
6.1. Wprowadzenie	114
6.2. Identyfikacja przyrodniczych ograniczeń kształtowania krajobrazu górskiego	115
6.3. Formy degradacji krajobrazu	115
6.4. Prawne uwarunkowania ochrony i kształtowania dolin górskich	117
6.5. System kreowania krajobrazu dolin górskich w Polsce	117
6.6. Zakończenie i wnioski	120
6.7. Literatura	121
ENVIRONMENTAL ASPECTS OF MOUNTAIN VALLEY LANDSCAPE CREATION	123
KRZYSZTOF KORELESKI	
UNIVERSITY OF AGRICULTURE IN KRAKÓW (POLAND)	
SUMMARY	
7. LANDSCAPE AND SPATIAL PLANNING IN ENGLAND – PAST ACHIEVEMENTS, PRESENT QUESTIONS, FUTURE GOALS	124
GRAHAM FAIRCLOUGH	
ENGLISH HERITAGE (UNITED KINGDOM)	
7.1. Introduction – the UK planning system in historical context	124
7.2. Using planning for landscape ends	125
7.3. Not forgetting history – looking back to see the present	126
7.4. Planning without landscape	127
7.5. Landscape in planning	129
7.6. ‘Protected Landscapes’	131
7.7. Landscape by any other name	132

7.8. The Parts before the Whole	133
7.9. Conclusions – Why?	135
7.10. References	137

KRAJOBRAZ I PLANOWANIE PRZESTRZENNE W ANGLII – PRZESZŁE OSIĄGNIĘCIA, WSPÓŁCZESNE PYTANIA, PRZYSZŁE CELE

GRAHAM FAIRCLOUGH

ENGLISH HERITAGE (UNITED KINGDOM)

8. ARCHEOLOGICZNO-HISTORYCZNE DZIEDZICTWO KRAJOBRAZOWE A PLANOWANIE PRZESTRZENNE W HOLANDII

TOM (J. H. F.) BLOEMERS¹, ARNOLD VAN DER VALK²

¹ UNIVERSITY OF AMSTERDAM (THE NETHERLANDS)

² WAGENINGEN UNIVERSITY (THE NETHERLANDS)

8.1. Problem oraz cel	142
8.2. Krajowy system planowania w Holandii	144
8.2.1. Planowanie przestrzenne i gospodarowanie dziedzictwem w Holandii; łagodzenie dwóch sprzeczności	144
8.2.2. Planowanie kulturowe (i krajobrazowe), a region jako punkt gdzie rozpoczyna się innowacja	146
8.3. Podstawy koncepcyjne i metodologiczne	147
8.3.1. Podstawa koncepcyjna	148
8.3.2. Podstawa metodologiczna	150
8.4. Programowe wdrożenie integracji	151
8.4.1. Program Belvedere	151
8.4.2. Program „Ochrona i kształtowanie holenderskiego krajobrazu archeologiczno-historycznego” (PDL/BBO)	153
8.5. Równowaga i zrównoważony rozwój krajobrazów archeologiczno- -historycznych	154
8.6. Estuarium oer-ij: kształtowanie krajobrazu terenów podmokłych (Estuarium Oer-IJ jest przykładem podejścia zorientowanego na region w ramach programu PDL/BBO)	155
8.6.1. Od estuarium Oer-IJ do krajobrazu metropolitalnego; 4000 lat istnienia pomiędzy wodą a lądem	155
8.6.2. Biografia krajobrazu, to jest opowieść o regionie Oer-IJ, domu pełnym skarbów	157
8.6.3. Planowanie kulturowe (i krajobrazowe); dlaczego przeszłość ma znaczenie	162
8.7. Europejska wspólnota praktyków	165
8.9. Literatura	166

ARCHAEOLOGICAL-HISTORICAL LANDSCAPE HERITAGE AND SPATIAL PLANNING IN THE NETHERLANDS

TOM (J. H. F.) BLOEMERS¹ I ARNOLD VAN DER VALK²

¹ UNIVERSITY OF AMSTERDAM (THE NETHERLANDS)

² WAGENINGEN UNIVERSITY (THE NETHERLANDS)

SUMMARY

9. OCHRONA I ZACHOWANIE KRAJOBRAZÓW KULTUROWYCH W GOSPODARCE PRZESTRZENNEJ NA POZIOMIE LOKALNYM

KRZYSZTOF GAWROŃSKI, JÓZEF HERNIK

UNIVERSYTET ROLNICZY W KRAKOWIE (POLSKA)

9.1. Wstęp	169
9.2. Krajobrazy kulturowe na poziomie lokalnym	170
9.3. Ochrona i kształtowanie krajobrazu kulturowego w ramach procesu miejscowego planowania przestrzennego oraz innych aktów planistycznych na szczeblu lokalnym	172
9.4. Działania na rzecz ochrony i zachowania krajobrazów kulturowych na poziomie lokalnym	175
9.5. Podsumowanie i wnioski	178
9.6. Literatura	179

CULTURAL LANDSCAPE PROTECTION AND PRESERVATION

IN SPATIAL ECONOMY ON LOCAL LEVEL	181
--	------------

KRZYSZTOF GAWROŃSKI, JÓZEF HERNIK

UNIVERSITY OF AGRICULTURE IN KRAKÓW (POLAND)

SUMMARY

10. MAKING TODAY'S GEOSPATIAL DATA AVAILABLE FOR FUTURE USE: THE NORTH CAROLINA EXPERIENCE	183
---	------------

STEVEN P. MORRIS

NORTH CAROLINA STATE UNIVERSITY LIBRARIES (USA)

10.1. Introduction	183
10.2. Challenges And Risks	187
10.3. North Carolina Partnerships	190
10.4. Spatial Data Infrastructure's Role In Data Preservation	194
10.5. Project findings to date	197
10.6. Future work	200
10.7. Conclusion	201
10.8. Acknowledgements	201
10.9. References	202

WSPÓŁCZESNE DANE GEOPRZESTRZENNE A ICH ZASTOSOWANIE

W PRZYSZŁOŚCI – DOŚWIADCZENIA STANU KAROLINA PÓŁNOCNA	203
--	------------

STEVEN P. MORRIS

NORTH CAROLINA STATE UNIVERSITY LIBRARIES (USA)

STRESZCZENIE

11. KSZTAŁTOWANIE, OCHRONA I OCENA KRAJOBRAZU W ASPEKCIE ZARZĄDZANIA ŚRODOWISKIEM	205
--	------------

GRAŻYNA MAGIERA-BRAŚ

UNIVERSYTET ROLNICZY W KRAKOWIE (POLSKA)

11.1. Wstęp	205
11.2. Krajobraz w systemie zarządzania środowiskiem	206
11.3. Metody oceny elementów środowiska w tym krajobrazu	207
11.4. Ochrona i kształtowanie krajobrazu	210
11.5. Zakończenie	211
11.6. Literatura	211

LANDSCAPE DEVELOPMENT, PROTECTION AND ASSESSMENT

IN THE CONTEXT OF ENVIRONMENTAL MANAGEMENT	212
---	------------

GRAŻYNA MAGIERA-BRAŚ

UNIVERSITY OF AGRICULTURE IN KRAKÓW (POLAND)

SUMMARY

12. MODELOWANIE DANYCH NA POTRZEBY GIS Z ZAKRESU ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO	213
--	------------

TOMASZ SALATA

UNIVERSYTET ROLNICZY W KRAKOWIE (POLSKA)

12.1. Wstęp	213
12.2. Zakres klasyfikacji elementów krajobrazu – przegląd literatury	213
12.3. Ogólne założenia modelu	215
12.4. Struktura danych i model logiczny	217
12.5. Podsumowanie	218
12.6. Literatura	219

**MODELLING NATURAL ENVIRONMENT AND CULTURAL LANDSCAPE
DATA FOR GIS PURPOSES**

221

TOMASZ SALATA

UNIVERSITY OF AGRICULTURE IN KRAKÓW (POLAND)

SUMMARY
13. KRAJOBRAZY KULTUROWE A OCHRONA ZABYTEKÓW

222

BARBARA PRUS, KRZYSZTOF GAWROŃSKI

UNIVERSYTET ROLNICZY W KRAKOWIE (POLSKA)

13.1. Wstęp	222
13.2. Funkcje i zadania krajobrazów kulturowych (obiektów zabytkowych)	224
13.3. Ochrona krajobrazów kulturowych	224
13.4. Podstawowe problemy związane z określaniem wartości krajobrazów kulturowych	226
13.5. Wybrane przykłady krajobrazów kulturowych o charakterze zabytkowym	227
13.6. Podsumowanie i wnioski	231
13.7. Literatura	231

CULTURAL LANDSCAPES AND MONUMENT PROTECTION

233

BARBARA PRUS, KRZYSZTOF GAWROŃSKI

UNIVERSITY OF AGRICULTURE IN KRAKÓW (POLAND)

SUMMARY
**14. KRAJOBRAZY KULTUROWE JAKO OBSZARY DZIAŁANIA –
STRATEGICZNE ZAŁOŻENIA PLANOWANIA OBSZAROWEGO
W BERLINIE I BRANDENBURGII**

234

ANDREAS RÖHRINGLEIBNIZ-INSTITUTE FOR REGIONAL DEVELOPMENT AND STRUCTURAL
PLANNING (IRS) (GERMANY)

14.1. Wprowadzenie	234
14.2. Innowacyjne przesłanki i strategie o zasięgu europejskim i krajowym	235
14.3. Możliwości i granice sterowania krajobrazem kulturowym jako regionalnym potencjałem rozwojowym	237
14.4. Krajobraz kulturowy jako obszar działania w planowaniu dla „landów” Berlina i Brandenburgii. Nowe wyzwania dla rozwoju krajobrazów kulturowych	245
14.5. Synergie i wyzwania dla zastosowania założeń kulturowo- -krajobrazowych obszarów działania	246
14.6. Literatura	248

**CULTURAL LANDSCAPES AS ACTION ARENAS – A STRATEGIC APPROACH
OF THE SPATIAL PLANNING IN BERLIN AND BRANDENBURG**

250

ANDREAS RÖHRINGLEIBNIZ-INSTITUTE FOR REGIONAL DEVELOPMENT AND STRUCTURAL
PLANNING (IRS) (GERMANY)

SUMMARY**15. REDEFINING ASSETS IN THE AGE OF BRANDING: SPATIAL PLANNING AND THE FATE OF CULTURAL LANDSCAPES 251****KRISTOF VAN ASSCHE, MING CHIEN LO**

MINNESOTA STATE UNIVERSITIES – ST CLOUD STATE (USA)

15.1. Introduction	251
15.2. Changing places, changing images of history	252
15.3. Tuscany	254
15.4. Missouri	256
15.5. Minnesota	260
15.6. Images of place, history and the brand	262
15.7. Planning and branding: the discovery, synthesis, creation of identity	264
15.8. Acknowledgment	265
15.9. Bibliography	265

PLANOWANIE PRZESTRZENNE I LOS KRAJOBRAZÓW**KULTUROWYCH W KONTEKŚCIE BUDOWANIA****ŚWIADOMOŚCI MARKI 267****KRISTOF VAN ASSCHE, MING C. LO**

MINNESOTA STATE UNIVERSITIES – ST CLOUD STATE (USA)

STRESZCZENIE**16. MOJA HISTORIA – TWOJA HISTORIA: ZARZĄDZANIE WSPÓŁCZESNYM DZIEDZICTWEM KULTUROWYM, SFERĄ INTERAKCJI SPOŁECZNEJ 268****ULF ICKERODT**

ARCHÄOLOGISCHES LANDESAMT SCHLESWIG-HOLSTEIN (GERMANY)

16.1. Wstęp	268
16.2. Wnioski	277
16.3. Literatura	278

MY STORY – YOUR STORY: CONTEMPORARY CULTURAL HERITAGE**MANAGEMENT AS SPHERE OF SOCIAL-INTERACTION 280****ULF ICKERODT**

ARCHÄOLOGISCHES LANDESAMT SCHLESWIG-HOLSTEIN (GERMANY)

SUMMARY**17. STRATEGIE POLITYCZNE I NAJLEPSZE PRAKTYKI ZARZĄDZANIA KRAJOBRAZAMI KULTUROWYMI W SZWAJCARII 282****JENNY ATMANAGARA**

UNIVERSITY OF BERN (SWITZERLAND)

17.1. Tło	282
17.2. Polityczne podejścia i instrumenty ochrony krajobrazu	284
17.3. Najlepsza praktyka zarządzania krajobrazem kulturowym	285
17.4. Przeniesienie wiedzy wynikającej z badań do praktyki oraz główne wyzwania dla badań krajobrazu	289
17.5. Wnioski	290
17.6. Literatura	291

POLITICAL STRATEGIES AND BEST PRACTICES FOR CULTURAL**LANDSCAPE MANAGEMENT IN SWITZERLAND 293****JENNY ATMANAGARA**

UNIVERSITY OF BERN (SWITZERLAND)

SUMMARY

18. OCHRONA I ROZWÓJ KRAJOBRAZU KULTUROWEGO W AUSTRII I NIEMCZECH	294
OLIVER BENDER	
AUSTRIAN ACADEMY OF SCIENCES, INNSBRUCK (AUSTRIA)	
18.1. Wstęp	294
18.2. Struktura prawna; zabezpieczenie krajobrazu i planowanie	295
18.2.1. Ochrona zabytków	296
18.2.2. Ochrona natury (ustawa o ochronie przyrody)	297
18.2.3. Przepisy i uregulowania dotyczące planowania	298
18.3. Struktura naukowa; badania krajobrazu	301
18.4. Struktura praktyczna: zarządzanie krajobrazem	305
18.5. Wnioski: Europejska Konwencja Krajobrazu i przyszłość	307
18.6. Literatura	308
CULTURAL LANDSCAPE PROTECTION AND DEVELOPMENT IN AUSTRIA AND GERMANY	315
OLIVER BENDER	
AUSTRIAN ACADEMY OF SCIENCES, INNSBRUCK (AUSTRIA)	
SUMMARY	
19. PROBLEM KSZTAŁTOWANIA KRAJOBRAZÓW KULTUROWYCH NA OBSZARACH CHRONIONYCH W POLSCE	316
FRANCISZEK WOCH	
INSTYTUT UPRAWY NAWOŻENIA I GLEBOZNAWSTWA – PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY W PUŁAWACH (POLSKA)	
19.1. Wprowadzenie	316
19.2. Krótka charakterystyka obszarów chronionych oraz zakres dokonywanych zmian	317
19.3. Kształtowanie krajobrazu kulturowego obszarów wiejskich w ramach realizacji Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013	322
19.4. Kształtowanie krajobrazów kulturowych w procesie planowania przestrzennego	326
19.5. Krótkie podsumowanie	327
19.5. Literatura	328
CULTURAL LANDSCAPE DEVELOPMENT WITHIN PROTECTED AREAS IN POLAND	330
FRANCISZEK WOCH	
INSTITUTE OF SOIL SCIENCE AND PLANT CULTIVATION – NATIONAL RESEARCH INSTITUTE IN PUŁAWY (POLAND)	
SUMMARY	
20. PRAWNE ASPEKTY UDZIAŁU CZYNNIKA SPOŁECZNEGO W PLANOWANIU I ZAGOSPODAROWANIU PRZESTRZENNYM	331
KLAUDIA GAWROŃSKA¹, TOMASZ GAWROŃSKI²	
¹ KRAKOWSKA AKADEMIA IM. ANDRZEJA FRYCZA MODRZEWSKIEGO (POLSKA)	
² SAMORZĄDOWE KOLEGIUM ODWOŁAWCZE W KRAKOWIE (POLSKA)	
20.1. Wstęp	331
20.2. Czynniki społeczne w procesie uchwalania planu miejscowego	332
20.3. Czynniki społeczne w procesie wydawania decyzji o ustaleniu warunków zabudowy i zagospodarowania terenu	334
20.3.1. Typologia decyzji o ustaleniu warunków zabudowy i zagospodarowania terenu	334

20.3.2. Organizacje społeczne w postępowaniu o wydanie decyzji o ustaleniu warunków zabudowy i zagospodarowania terenu	335
20.3.3. Strona postępowania w sprawie ustalenia warunków zabudowy i zagospodarowania terenu	337
20.4. Podsumowanie	339
20.5. Literatura	340

LEGAL ASPECTS OF SOCIAL PARTICIPATION IN SPATIAL PLANNING AND MANAGEMENT PROCEDURES

341

KLAUDIA GAWROŃSKA¹, TOMASZ GAWROŃSKI²

¹ANDRZEJ FRYCZ MODRZEWSKI CRACOW UNIVERSITY (POLAND)

²SELF-GOVERNMENT APPEALS COURT IN CRACOW (POLAND)

SUMMARY

21. DZIEDZICTWO KULTUROWE W NORWESKIEJ OCENIE ŚRODOWISKOWEJ (OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO – ENVIRONMENTAL IMPACT ASSESSMENT I STRATEGICZNA OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO – STRATEGIC ENVIRONMENTAL IMPACT ASSESSMENT). POLITYKA I PRAKTYKA

342

INGE LINDBLOM

THE NORWEGIAN INSTITUTE FOR CULTURAL HERITAGE RESEARCH (NIKU)
(NORWAY)

21.1. Wstęp	342
21.2. Ocena oddziaływania na środowisko oraz Norwegian Heritage Act (norweska ustawa o dziedzictwie)	342
21.3. Strategiczna Ocena Oddziaływania na Środowisko oraz Norwegian Planning and Building Act (norweska ustawa o planowaniu i budownictwie)	342
21.4. Doświadczenie norweskie w zakresie Ocen Oddziaływania na Środowisko oraz Strategicznych Ocen Oddziaływania na Środowisko. Przypadek Energii Wiatru	344
21.5. Ocena Wpływów Wizualnych	346
21.6. Dziedzictwo Kulturowe i Krajobraz	346
21.7. Wnioski	348
21.8. Literatura	349

CULTURAL HERITAGE IN NORWEGIAN EIA AND SEA. POLICY AND PRACTICE

350

INGE LINDBLOM

THE NORWEGIAN INSTITUTE FOR CULTURAL HERITAGE RESEARCH (NIKU)
(NORWAY)

SUMMARY

22. POLDERING THE PAST. FUTURE PERSPECTIVES OF AN ANCIENT DUTCH POLDER SYSTEM

351

JEAN-PAUL CORTEN, LODEWIJK VAN ROIJ

THE NETHERLANDS CULTURAL HERITAGE AGENCY, MINISTRY OF EDUCATION, CULTURE AND SCIENCE (THE NETHERLANDS)

22.1. Introduction	351
22.2. Legal tools	352
22.3. Present legal challenges	354
22.4. History of land reclamation in Holland	357
22.5. Reclamation of the Schermer: history and development	358
22.6. Present values of the Schermer	361
22.7. Protecting De Schermer	362

22.8. Procedure of listing, proceedings and perspective	362
22.9. Conclusion	363
22.10. References	364

**REKULTYWUJĄC PRZESZŁOŚĆ. PRZYSZŁE PERSPEKTYWY
HISTORYCZNEGO HOLENDERSKIEGO SYSTEMU POLDERÓW** 367

JEAN-PAUL CORTEN, LODEWIJK VAN ROIJ

THE NETHERLANDS CULTURAL HERITAGE AGENCY, MINISTRY OF EDUCATION,
CULTURE AND SCIENCE (THE NETHERLANDS)

STRESZCZENIE

**23. GOSPODARSTWA AGROTURYSTYCZNE A OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNE,
PRZEWYCIĘŻANIE BARIER NATURALNYCH I ARCHITEKTONICZNYCH ...** 368

KAROL KRÓL, KRZYSZTOF GAWROŃSKI

UNIwersytet Rolniczy w Krakowie (POLSKA)

23.1. Wstęp	368
23.2. Materiały i metody	372
23.3. Wyniki i wnioski	373
23.4. Podsumowanie	376
23.5. Literatura	378

**AGROTOURISM FARMS AND DISABLED PERSONS – OVERCOMING
NATURAL AND ARCHITECTURAL BARRIERS** 380

KAROL KRÓL, KRZYSZTOF GAWROŃSKI

UNIVERSITY OF AGRICULTURE IN KRAKÓW (POLAND)

SUMMARY

CONTENTS 381

NOTKI BIOGRAFICZNE 383

BIOGRAPHICAL NOTES 391